

ZAKON

O ODBRANI OD GRADA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se sistem odbrane od grada u Republici Srbiji, prava i obaveze organa državne uprave, organa autonomne pokrajine i organa jedinica lokalne samouprave, organizacija sistema odbrane od grada, način finansiranja i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za sistem odbrane od grada.

Član 2.

Sistem odbrane od grada obuhvata skup mera i radnji za planiranje, finansiranje, organizovanje i sprovođenje metodoloških poslova koji se odnose na radarsko otkrivanje i praćenje olujno-gradonosnih oblaka, utvrđivanje stepena gradoopasnosti i zasejavanje gradoopasnih oblaka hemijskim reagensima u cilju zaštite poljoprivrednih useva i drugih materijalnih dobara, utvrđivanje efikasnosti sprovedene metodologije i razvojno-istraživačke poslove u oblasti modifikacije vremena.

Sistem odbrane od grada je deo jedinstvenog sistema zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) odbrana od grada je skup mera i aktivnosti kojima se u konvektivnom oblaku, na veštački način formira veći broj zametaka zrna grada od broja koji se stvara u prirodnim uslovima;
- 2) modifikacija vremena jeste namerna promena prirodnog procesa u atmosferi putem hemijskog, mehaničkog i drugog vida veštačkog delovanja u cilju odbrane od grada, stimulacije padavina i raščišćavanja magle;
- 3) zasejavanje gradoopasnih oblaka jeste unos hemijskog reagensa u radarom određene delove gradoopasnih oblaka u cilju odbrane od grada;
- 4) hemijski reagens jeste veštački aerosol koji se pod kontrolisanim uslovima unosi u atmosferu u cilju modifikacije vremena;
- 5) sredstva za zasejavanje jesu nosači hemijskog reagensa - rakete, generatori i pirotehnički patroni i vazduhoplovi specijalne namene;
- 6) lansirna stanica jeste kompleks koji čine zemljišna parcela sa odgovarajućim objektima i opremom za ispaljivanje protivgradnih raketa u cilju odbrane od grada, a na kome se vrše i osnovna meteorološka osmatranja pojava vezanih za gradoopasnu oblačnost;
- 7) mreža lansirnih stanica je skup stanica čiji je raspored i broj određen tako da omogući optimalno zasejavanje gradoopasnih oblaka;

8) meteorološki radar je složeni elektronski uređaj, koji emituje elektromagnetnu energiju u prostor sa ciljem dobijanja kvalitetnih informacija o osobinama hidrometeora;

9) radarski centar jeste kompleks koji čine zemljišna parcela sa odgovarajućim objektima, instrumentima i opremom za radarska merenja i osmatranja oblačnosti i padavina i sprovođenje metodologije odbrane od grada;

10) radarsko otkrivanje i praćenje olujno-gradonosnih oblaka jeste skup radnji koje obuhvataju tipizaciju oblačnih sistema, identifikaciju i kvantifikaciju gradonosnih i drugih padavinskih procesa meteorološkim radarom;

11) mreža radarskih centara je skup svih radara koji se koriste u cilju radarskog otkrivanja, praćenja i merenja karakteristika olujno-gradonosnih oblaka i koji su locirani tako da obezbeđuju stalno, dvadesetčetvoročasovno pokrivanje cele branjene teritorije, kao i oblast izvan branjene teritorije i to najmanje 50 km van državne granice;

12) ocena efikasnosti primenjene metodologije odbrane od grada jeste procena efekata odbrane od grada korišćenjem metoda numeričkog modeliranja, statističke procene i ocene ekonomskih i fizičkih efekata.

Član 4.

Sistem odbrane od grada zasniva se na načelima preventivne zaštite, naučne zasnovanosti i ekonomske opravdanosti odbrane od grada, načelu jedinstva i načelu javnosti.

a) načelo preventivne zaštite

Prilikom obezbeđivanja odbrane od grada, prioriteto se sprovede preventivne mere zaštite kako bi se rizik po život i zdravlje ljudi i ugroženost materijalnih dobara sveli na najmanju moguću meru.

b) načelo naučne zasnovanosti i ekonomske opravdanosti odbrane od grada

Stanovništvo i imovina štite se od grada metodama koje su naučno zasnovane, vodeći računa o zaštiti životne sredine, kao i ekonomske opravdanosti ove zaštite.

v) načelo jedinstva

Odbrana od grada odvija se u skladu sa načelima, osnovnim ciljevima i propisanim merama zaštite u okviru jedinstvenog sistema zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih dobara i životne sredine od elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

g) načelo javnosti

Subjekti sistema odbrane od grada obaveštavaju javnost o stanju sistema odbrane od grada i čine informacije dostupnim, u skladu sa zakonom.

Član 5.

Subjekti sistema odbrane od grada su organi državne uprave, organi autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

Subjekti sistema odbrane od grada obezbeđuju uspostavljanje i funkcionisanje jedinstvenog sistema odbrane od grada na teritoriji Republike Srbije, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

II. NADLEŽNOST ORGANA DRŽAVNE UPRAVE

Član 6.

Vlada, na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane od grada (u daljem tekstu: nadležni organ), usvaja:

- 1) dugoročni program razvoja i rada sistema odbrane od grada;
- 2) srednjoročni program razvoja i rada sistema odbrane od grada;
- 3) redovne i vanredne izveštaje o funkcionisanju jedinstvenog sistema odbrane od grada.

Svi projekti modifikacije vremena koji se odnose na odbranu od grada i koji se izvode na teritoriji Republike Srbije moraju biti odobreni od strane Vlade i pod njenom kontrolom.

Član 7.

Nadležni organ:

- 1) obezbeđuje funkcionisanje jedinstvenog sistema odbrane od grada, predlaže Vladi programe razvoja iz člana 6. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona;
- 2) priprema za Vladu redovne izveštaje iz člana 6. stav 1. tačka 3) ovog zakona:
 - (1) Izveštaj o pripremljenosti sistema odbrane od grada, koji dostavlja najkasnije do 1. aprila tekuće godine;
 - (2) Izveštaj o funkcionisanju sistema odbrane od grada, sa predlogom programa rada za narednu godinu u skladu sa programom rada Vlade;
- 3) priprema za Vladu vanredne izveštaje iz člana 6. stav 1. tačka 3) ovog zakona;
- 4) priprema za organe autonomne pokrajine i organe jedinica lokalne samouprave izveštaje o pripremljenosti i funkcionisanju sistema odbrane od grada za njihovu teritoriju.

III. NADLEŽNOST ORGANA AUTONOMNE POKRAJINE I ORGANA JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA

Član 8.

Organi autonomne pokrajine u okviru svojih nadležnosti u oblasti odbrane od grada za područje autonomne pokrajine:

- 1) neposredno sarađuju sa nadležnim organom, drugim državnim organima i jedinicama lokalne samouprave;
- 2) obezbeđuju podršku za funkcionisanje sistema odbrane od grada;
- 3) u saradnji sa nadležnim organom neposredno sarađuju sa regijama i opštinama susednih zemalja u skladu sa ovim i drugim zakonima;
- 4) razmatraju izveštaje o pripremljenosti i funkcionisanju sistema odbrane od grada za svoju teritoriju;
- 5) obavljaju druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 9.

Organi jedinica lokalne samouprave u okviru svojih nadležnosti u oblasti odbrane od grada za područje lokalne samouprave:

- 1) neposredno sarađuju sa nadležnim organom;
- 2) obezbeđuju podršku za funkcionisanje sistema odbrane od grada na svojoj teritoriji;
- 3) obezbeđuju podršku nadležnom organu u angažovanju izvršilaca za delovanje na gradonosne oblake – strelaca na lansirnim stanicama na svojoj teritoriji;
- 4) u skladu sa zakonom i metodologijom, koju propisuje ministarstvo nadležno za poljoprivredu, vrše preliminarnu procenu oštećenja od grada na poljoprivrednim kulturama u roku od sedam dana od dana kada je šteta nastala, a konačnu procenu donose u roku od 45 dana od dana kada je šteta nastala;
- 5) razmatraju izveštaje o pripremljenosti i funkcionisanju sistema odbrane od grada za svoju teritoriju;
- 6) obavljaju druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

IV. ORGANIZACIJA SISTEMA ODBRANE OD GRADA

Član 10.

Za organizovanje, upravljanje, rukovođenje i sprovođenje odbrane od grada na teritoriji Republike odgovoran je nadležni organ.

Član 11.

Nadležni organ planira i sprovodi:

- 1) mere za poboljšanje i usavršavanje metodologije odbrane od grada, drugih vidova modifikacije vremena i ocene postignutih efekata rada;
- 2) razvoj i primenu odgovarajućih metodologija zasejavanja gradonosnih i drugih padavinskih procesa i naučnu verifikaciju efikasnosti metodologije;
- 3) obuku i usavršavanje kadrova za obavljanje poslova odbrane od grada i izdaje potvrdu o završenoj obuci, odnosno usavršavanju;
- 4) izgradnju, održavanje i modernizaciju objekata i opreme;
- 5) projekte za ocenu efikasnosti i ekonomske opravdanosti odbrane od grada i drugih vidova modifikacije vremena;
- 6) uspostavljanje i obezbeđivanje rada mreže radarskih centara i telekomunikacione mreže;
- 7) uspostavljanje i obezbeđivanje rada mreže lansirnih stanica;
- 8) angažovanje izvršilaca za delovanje na gradonosne oblake – obučenih strelaca na lansirnim stanicama;
- 9) obavezni zdravstveni pregled angažovanih izvršilaca za delovanje na gradonosne oblake – obučenih strelaca na lansirnim stanicama;
- 10) uspostavljanje zaštitnih zona oko radarskih centara i lansirnih stanica;
- 11) obezbeđivanje prilaza i dostave raketa i druge opreme na radarske centre i lansirne stanice;
- 12) rano otkrivanje i praćenje gradonosnih oblaka, kao i drugih padavinskih procesa;

- 13) blagovremenu nabavku sredstava za zasejavanje;
- 14) zasejavanje gradonosnih oblaka hemijskim reagensima;
- 15) pripremu izveštaja o funkcionisanju jedinstvenog sistema odbrane od grada i efikasnosti primenjene metodologije u saradnji sa nadležnim organima;
- 16) vođenje pregleda izdatih saglasnosti za sprovođenje privredne, druge delatnosti ili radova u zaštitnoj zoni radarskog centra ili lansirne stanice koji sprečavaju radarska merenja ili dejstvo raketama;
- 17) vođenje registra lansirnih stanica i uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema o stanju ove mreže;
- 18) međunarodnu saradnju u oblasti modifikacije vremena u delu odbrane od grada;
- 19) obaveštavanje javnosti o stanju i funkcionisanju sistema odbrane od grada;
- 20) poslove vezane za meteorološka merenja u skladu sa zakonskim propisima;
- 21) druge poslove radi pravovremene preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara.

Član 12.

Funkcionalnu strukturu sistema odbrane od grada čine:

- 1) u okviru nadležnog organa, Republički centar odbrane od grada – operativno-metodološki centar koji koordinira, rukovodi i obezbeđuje uslove za rad ostalih delova sistema odbrane od grada, posebno kroz:
 - (1) izradu metodoloških instrukcija i uputstava i njihovu implementaciju kroz sprovođenje obuke u mreži radarskih centara,
 - (2) izradu izveštaja i stručnih analiza o sprovedenoj metodologiji rada,
 - (3) razvoj novih tehnologija i modela u saradnji sa naučnim i drugim specijalizovanim institucijama,
 - (4) obezbeđenje jedinstvene koordinacije rada sa nadležnim pružaocem usluga u vazдушnom saobraćaju,
 - (5) obezbeđenje centralizovane nabavke i distribucije sredstava za zasejavanje oblaka,
 - (6) obezbeđenje jedinstvenog tehničkog održavanja mreže radara i opreme za ispaljivanje protivgradnih raketa i
 - (7) saradnju sa drugim službama zaduženim za delovanje u vanrednim situacijama;
- 2) mreža radarskih centara, koji rukovode i odgovorni su za operativno sprovođenje metodologije odbrane grada na poverenoj im branjenoj teritoriji;
- 3) mreža lansirnih stanica, koja obezbeđuje pravilno lansiranje raketa, prikupljanje informacija o meteorološkim pojavama i drugih informacija bitnih za ocenu efikasnosti rada, kao i druge informacije u skladu sa zakonom;
- 4) telekomunikaciona mreža, koja obezbeđuje prenos svih vidova informacija i jedinstvenost sprovođenja metodologije odbrane od grada na čitavoj teritoriji Republike Srbije;

5) mreža aerodroma, koja će se koristiti za poletanje i sletanje vazduhoplova koji učestvuju u odbrani od grada i modifikaciji vremena.

Član 13.

Radi obezbeđenja pouzdanih radarskih podataka o gradonosnim oblacima i drugim padavinskim procesima, utvrđuju se lokacije mreže radarskih centara i zaštitne zone oko njih.

Radi ispaljivanja protivgradnih raketa na gradonosne oblake, uz poštovanje bezbednosnih mera, utvrđuju se lokacije lansirnih stanica na teritoriji Republike Srbije, kao i zaštitne zone oko njih.

U zaštitnim zonama u okolini mreže radarskih centara i mreže lansirnih stanica uvode se ograničenja koja se odnose na izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih objekata i izvođenje radova koji mogu narušiti radarska merenja gradonosnih oblaka, kao i ispaljivanje raketa na njih.

Za potrebe prolaza i transporta do radarskih centara i lansirnih stanica utvrđuje se pravo službenosti prolaza preko parcela u vlasništvu pravnih ili fizičkih lica, u skladu sa zakonom.

Vlada, na predlog nadležnog organa utvrđuje lokacije radarskih centara i lokacije lansirnih stanica, zaštitne zone oko njih, kao i vrstu ograničenja - u skladu sa st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici dužni su da u postupku pribavljanja uslova za obavljanje privredne i druge delatnosti, odnosno izvođenja radova u zaštitnim zonama radarskih centara i lansirnih stanica pribave saglasnost nadležnog organa o ispunjenosti uslova utvrđenih aktima Vlade iz stava 5. ovog člana.

Na postupak izdavanja saglasnosti iz stava 6. ovog člana, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

V. FINANSIRANJE SISTEMA ODBRANE OD GRADA

Član 14.

Sredstva za finansiranje sistema odbrane od grada obezbeđuju se iz:

- 1) budžeta Republike Srbije;
- 2) dela premije osiguranja useva;
- 3) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Član 15.

Društvo za osiguranje je dužno da za finansiranje sistema odbrane od grada 10% od uplaćene premije osiguranja useva i plodova, koje su u skladu sa zakonom uplatila registrovana poljoprivredna gazdinstva, do 10. u mesecu za prethodni mesec uplati na račun propisan za uplatu javnih prihoda.

Sredstva iz stava 1. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije.

Član 16.

Republika Srbija finansira:

- 1) rad, opremanje i održavanje:
 - (1) Republičkog centra odbrane od grada,
 - (2) mreže radarskih centara,

- (3) mreže lansirnih stanica,
- (4) telekomunikacione mreže;
- 2) nabavku sredstava za zasejavanje gradonosnih oblaka;
- 3) angažovanje izvršilaca za delovanje na gradonosne oblake – strelaca na lansirnim stanicama;
- 4) opremanje aerodroma potrebnom infrastrukturom za prihvatanje vazduhoplova za modifikaciju vremena;
- 5) druge poslove iz nadležnosti.

Visina mesečne naknade za rad strelaca iz stava 1. tačka 3) ovog člana ne može biti veća od 20% prosečne neto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Vlada, na predlog nadležnog organa, utvrđuje broj strelaca na lansirnim stanicama za svaku protivgradnu sezonu.

VI. MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 17.

Međunarodnu saradnju u oblasti odbrane od grada sprovodi nadležni organ kroz:

- 1) zaključivanje međunarodnih ugovora i njihovu primenu;
- 2) članstvo i učešće u međunarodnim organizacijama;
- 3) koordinirano delovanje na gradoopasne oblake u graničnim oblastima i razmenu operativnih i drugih informacija sa susednim državama o opasnostima od grada;
- 4) pripremanje, organizovanje i učestvovanje na međunarodnim konferencijama, okruglim stolovima, radionicama i drugim vidovima obuke.

VII. IMOVINA

Član 18.

Imovina radarskih centara, lansirnih stanica, objekti i oprema koji su namenjeni za odbranu od grada u jedinstvenom sistemu odbrane od grada, u svojini su Republike Srbije.

VIII. NADZOR

Član 19.

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši ministarstvo nadležno za poljoprivredu, u skladu sa zakonom.

IX. OVLAŠĆENJA ZA DONOŠENJE PROPISA

Član 20.

U cilju sprovođenja ovog zakona:

- 1) Vlada na predlog nadležnog organa donosi propise o:
 - (1) radu i mreži radarskih centara u sistemu odbrane od grada, iz čl. 12. i 13. ovog zakona;

- (2) radu i mreži lansirnih stanica u sistemu odbrane od grada, iz čl. 12. i 13. ovog zakona;
 - (3) radu i mreži aerodroma u sistemu odbrane od grada iz člana 12. ovog zakona;
 - (4) zaštitnim zonama u okolini radarskih centara i lansirnih stanica, koje se odnose na ograničenja u izgradnji i rekonstrukciji postojećih objekata koji mogu narušiti radarska merenja i ispaljivanje raketa sa lansirne stanice iz člana 13. ovog zakona.
- 2) Rukovodilac nadležnog organa za poslove odbrane od grada donosi propise o:
- (1) metodologiji za obavljanje poslova odbrane od grada iz člana 2. ovog zakona;
 - (2) hemijskim i tehničkim sredstvima u sistemu odbrane od grada;
 - (3) programu, načinu i troškovima sprovođenja obuke i usavršavanja i izgledu potvrde iz člana 11. tačka 3) ovog zakona.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 21.

Novčanom kaznom od 100.000,00 dinara do 1.000.000,00 dinara kazniće se pravno lice ako:

- 1) ograniči prolaz lica koje se bave odbranom od grada i transport raketa i druge opreme za sprovođenje odbrane od grada, do radarskog centra ili lansirne stanice (član 13. stav 4);
- 2) obavlja privrednu ili drugu delatnost, odnosno izvodi radove u zaštitnoj zoni radarskog centra ili lansirne stanice koji sprečavaju radarska merenja ili dejstva raketama, bez saglasnosti nadležnog organa (član 13. stav 6).

Novčanom kaznom od 150.000,00 dinara do 200.000,00 dinara kazniće se prekršajno odgovorno lice u pravnom licu kao i preduzetnik ako učine radnje iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana.

Novčanom kaznom od 150.000,00 dinara do 200.000,00 dinara kazniće se prekršajno fizičko lice ako učini radnje iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana.

Za radnje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, pored novčane kazne, naložiće se uklanjanje prepreke, emisionih uređaja, građevinskih objekata, drugih objekata ili uređaja o trošku pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica, koja su postavila u zaštitnoj zoni radarskog centra ili lansirne stanice.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

Propise iz člana 20. ovog zakona Vlada i rukovodilac nadležnog organa doneće u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.